

УДК 811.111

ВИКЛАДАННЯ ТЕМИ “УМОВНИЙ СПОСІБ” В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ СТУДЕНТАМ ПЕДАГОГІЧНИХ ВНЗ: ПИТАННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА ПІДХОДІВ

Тетяна ДАЦЬКА (Кропивницький, Україна)

Стаття базується на порівнянні термінів та підходів, які використовуються в підручниках з практичної граматики англійської мови при висвітленні теми “Умовний спосіб”. Огляд підручників дозволяє зробити висновок про те, що підручники умовно можна розділити на два типи, залежно від того, яка при викладенні теми використовується термінологія, який обрано підхід, та коли підручник був опублікований. Підручники вітчизняних авторів та/або ті, які переважно опубліковані раніше, розглядають цю тему як частину граматичної будови мови, при цьому менше звертаючи увагу на функції такого типу речень. У виданнях англомовних авторів, навпаки, наголос робиться на функціях та значеннях, але, як правило, не подається всього різноманіття умовних речень, натомість розглядаються найбільш уживані. Англомовні видання також не враховують специфіки граматичної будови мов студентів, які вивчають англійську як іноземну. Жоден з підходів сам собою не може повністю задовольнити потреби студентів факультетів іноземних мов педагогічних ВНЗ, оскільки майбутні вчителі повинні добре орієнтуватися в граматиці англійської мови як системи, але разом з тим, мають чітко усвідомлювати комунікативну вагу будь-якого елемента цієї системи, бо навчати учнів вони будуть з позицій комунікативного підходу. Тож при навчанні студентів граматики англійської мови, на думку автора, доцільним буде поєднання двох вищезгаданих підходів. Один із способів досягти цього полягає в навчанні студентів критично оцінювати підручники з практичної граматики англійської мови та в усвідомленні варіантності у використанні термінів на позначення тих самих граматичних явищ, як це відбувається з реченнями умовного способу.

Ключові слова: граматична компетенція, умовний спосіб, речення умовного способу з реальною та нереальною умовою, граматична термінологія, система мови, функціональний підхід.

Tetiana Datska. Teaching English Conditional sentences to TEFL students: terminology variations and methodology approaches. This paper is an overview of the terms and ways that are adopted by authors when they elicit the peculiarities of forms and functions of the sentences that are most often referred to in English textbooks as Conditional sentences. The overview of the Grammar textbooks makes it possible to conclude that depending on the terminology, approaches to explaining grammar points and the time / place of publishing all books can be roughly divided into two groups: those published earlier / by Ukrainian or Russian authors and those published recently / by English authors. Both groups of textbooks have positive and negative assets. The newer / foreign textbooks tend to adopt a functional / communicative approach but they fail to take into consideration grammar peculiarities of learners' native languages, which directly affects the acquisition of English grammar skills and thus the formation of English grammar competence. While the textbooks published in this country tend to have The Conditional / Oblique / Subjunctive Mood (as it is referred to in the books published here) as part of Grammar as a structure. Neither of approaches seems to completely meet the needs of the students, majoring in TEFL, who need to be knowledgeable of English Grammar as a structure and be absolutely confident of the functions and contexts in which certain grammar structures produce certain meanings. The author's idea is that prospective English language teachers will benefit most if both approaches are combined. One of the ways to overcome the difficulties in combining the two approaches is teaching the students to critically approach the Grammar textbooks they use, and make them aware of the terminology variations along different sources.

Key words: grammar competency, Conditionals, Conditional sentences I-IV, grammar terminology, language system, functional / communicative / structural approach to teaching grammar.

Татьяна Дацкая. Преподавание темы “Сослагательное наклонение” в английском языке студентам педагогических ВУЗов: вопросы терминологии и подходов. Статья базируется на сравнении терминов и подходов, используемых в учебниках по практической грамматике английского языка при освещении темы “Сослагательное наклонение”. Обзор учебников позволяет сделать вывод о том, что их можно разделить на два типа в зависимости от используемых терминов и подхода, а также времени публикации. Учебники отечественных авторов и / или те, которые были опубликованы ранее, рассматривают эту тему как часть грамматического строя языка, при этом меньше обращая внимание на функции такого типа предложений. В изданиях англоязычных авторов более пристальное внимание обращается на функции и значения, но, как правило, не предоставляется все разнообразие предложений сослагательного наклонения, а рассматриваются наиболее используемые паттерны. Кроме того, англоязычные издания не учитывают специфику грамматического строя языков учащихся. Сам по себе никакой из подходов не в состоянии удовлетворить всем потребностям студентов факультетов иностранных языков педагогических ВУЗов, так как будущие учителя должны хорошо ориентироваться в грамматике английского языка как системы, но вместе с тем, должны также понимать коммуникативную важность каждого элемента системы, поскольку обучать учеников они будут с точки зрения коммуникативного подхода. Поэтому при обучении студентов грамматике английского языка, по мнению автора, целесообразно объединение двух вышеупомянутых подходов. Один из способов достичь этого – обучать студентов критическому анализу учебников по грамматике английского языка, а также посредством осознания вариантности в использовании терминов, используемых для обозначения одинаковых грамматических форм или

явлений.

Ключевые слова: грамматическая компетенция, сослагательное наклонение, предложения сослагательного наклонения с реальным и нереальным условием, система языка, функциональный подход, грамматическая терминология.

Формування граматичної компетенції у процесі вивчення англійської мови є важливим складником кваліфікованої підготовки філологів та майбутніх вчителів, а успішність іншомовного спілкування безпосередньо визначається рівнем сформованості іншомовної граматичної компетенції, оскільки саме граматики допомагає зрозуміти логіку мислення та оформлення думки іноземною мовою [6, с.1].

Важливість та необхідність оволодіння граматичною стороною мовлення для вирішення комунікативних завдань спілкування логічно впливає також із практичної мети навчання іноземної мови у вищих мовних навчальних закладах освіти [9; 6, с.1].

Тож проблемні питання граматики традиційно привертають увагу і дослідників-мовознавців [4; 5], і методистів [1; 6]. Проте мало звертається уваги на метамову граматики – терміни, якими описуються граматичні явища та структури, що грає далеко не останню роль в оволодінні англійською граматичною компетенцією. Досвід викладання практичної граматики на сучасному етапі розвитку граматичної та мовознавчої та методичної науки й літератури свідчить про певну неоднотайність та неузгодженість термінології – однакові граматичні явища чи поняття часом позначаються різними термінами, або той самий термін позначає різні чи схожі явища. Особливо яскраво, на нашу думку, в англійській мові це виявляється на прикладі теми *Умовний спосіб дієслова*. Разом з тим, учитель англійської мови в сучасних умовах має змогу користуватися великою кількістю підручників та довідників з практичної граматики, що при недостатній обізнаності з термінологічними розбіжностями у позначенні тих самих явищ може створити проблеми на шляху формування граматичної компетенції учнів. Власне, ідея цієї статті з'явилася після того, як студентка-практикантка під час уроку використала термін *Present Indefinite* замість *Present Simple* і це ускладнило виконання вправи, хоча тема учнями вже була вивчена і засвоєна. Іншого разу це була ситуація на іспиті з граматики, коли студент при висвітленні питання *Умовний спосіб* послуговувався тільки тими підходами, які є в іноземних підручниках з англійської мови, згадуючи речення типу *Conditional 0 – Conditional III*, що є цілком правильним, але, на нашу думку, недостатнім для майбутнього учителя англійської мови, оскільки варіативність речень умовного способу не зводиться тільки до вищезгаданих. Використання традиційних вітчизняних підручників з граматики англійської мови суттєво доповнило б інформацію про *Умовний спосіб* саме з точки зору вивчення англійської мови як іноземної носієм української / російської мови.

Тож метою цієї статті є встановити особливості термінологічних розбіжностей при висвітленні теми *Умовний спосіб дієслова* через аналіз вітчизняних та іноземних підручників і посібників з практичної граматики англійської мови різних років видання. Обсяг оглянутої літератури ні в якому разі не претендує на вичерпність. Але й він дає змогу зробити певні узагальнення стосовно різниці в термінології, підходах до викладання теми, різниці у виокремленні кількості дієслівних форм умовного способу та в об'ємах деталізації інформації всередині цієї теми.

Слід зазначити, що нові підручники для перекладацьких відділень ВНЗ вже враховують новітні тенденції у викладанні практичної граматики англійської мови [8; 12], у той час як під час навчання студентів педагогічних ВНЗ досі переважно використовуються традиційні підручники. Переформатування викладання граматичного матеріалу автори пояснюють кількісними та якісними змінами, що відбулися в теоретичній та педагогічній граматиці за останні десятиріччя. Більший наголос на використання функціональних моделей в граматиці та зміна орієнтації навчання на користь комунікації, наближеної до рівня носіїв мови, і відповідно, на користь збільшення питомої ваги розмовного стилю мовлення [12, с.7] дозволили подолати такі недоліки традиційних підручників з граматики, як використання застарілої лексики та переважання системності у граматичних поясненнях, що є цілком доцільним та виправданим для студентів, які досконало вивчають англійську мову як

користувачі, проте навряд чи будуть викладати її як іноземну. Тому під час удосконалення граматичної компетенції студентів педагогічних ВНЗ, на нашу думку, не варто повністю відмовлятися від традиційного системного підходу до вивчення граматичних явищ.

Розглянемо з допомогою якої термінології та в яких обсягах викладається тема *Умовний спосіб дієслова* у низці підручників з практичної граматики англійської мови.

У підручниках з граматики англійської мови відсутня ustalена назва для речень, які не потрапляють у категорію дійсного або наказового способу. Форми дієслова умовного способу в традиційних граматиках описуються в розділі *Дієслово* і узагальнено називаються *the Oblique Moods* [7; 10], *the Subjunctive Mood* [2; 3]. В іноземних виданнях, які часто побудовані як довідники, де граматичний матеріал викладається за функціональним принципом, частіше використовується назва *Conditionals* [11; 14]. Звертає на себе увагу той факт, що часто в підручниках термін *Subjunctive* позначає і окремі форми дієслова і умовний спосіб загалом.

Як правило, тема *Умовний спосіб* у підручниках з граматики є частиною теми *Дієслово*. Проте, у нових виданнях для студентів-перекладачів та філологів ця тема розглядається, наприклад, у частині під назвою *Modality* [12, с.9-16], де крім форм умовного способу розглядаються також і модальні дієслова. Загалом тема поділена на дві частини: *Subjunctive* та *Conditionals*. До секції *Subjunctive* віднесено сталі вирази умовного способу, які слід запам'ятовувати (*the formulaic subjunctive*), наприклад *So be it then*; речення з підрядними, у яких висловлюється рекомендована, бажана і т.п. дії (*the mandative subjunctive*), наприклад *She advised that he should / change the job; were-subjunctive, past forms (It's time; would rather structures; as if structures), finite purpose clauses* (підрядні, які вводяться сполучниками *so that, in order that, lest*). Наприклад, *I was going to start early so that I should not get stuck*. У частині з назвою *Conditionals* розглядаються речення з дієсловами в умовному способі з реальною та нереальною умовами. Тут розглядаються такі зразки з реальною умовою, як *If the children have fun, they are happy* (present-present); *If the children have fun, they'll be happy* (present-future); *If you find the book, bring it here at once* (present-imperative); *I'll clean the flat if you'll do the shopping* (future-future, requests for help and cooperation). У частині, де висвітлюються речення з нереальною умовою, розглядаються такі випадки використання умовного способу: *unreal present conditionals, unreal past conditionals, mixed past / present conditionals, wishes*. Перевагами цього підручника є наявність схем та алгоритмічних таблиць, сучасна лексика у вправах, значна увага надається висвітленню нових тенденцій у використанні речень умовного способу.

Практична грамика англійської мови [8] розрахована на широке коло навчальних закладів (від середньої школи до корективних курсів у ВНЗ, включаючи факультети іноземних мов університетів, зокрема при навчанні англійської мови як другої іноземної) та побудована на матеріалі, засвоєння якого передбачається програмами середньої та вищої неформальної освіти, і обсяг якого є достатнім для забезпечення практичного володіння англійською мовою [8, с.6]. У посібнику описуються умовні речення з реальною та нереальною умовою [8, с.230-233]. Серед речень з реальною умовою розглядаються такі, у яких умова й результат відносяться до теперішнього / минулого / майбутнього часу, наприклад: *If it is cold, I stay at home. / If I felt bored, I called a friend. / If I do aerobics every day, I'll get slim soon*. Серед речень з нереальною умовою розглядаються такі: 1) нереальна умова у теперішньому часі, наприклад: *If we had a million dollars, we would buy a villa*; 2) нереальна умова у минулому часі, наприклад: *If a had discovered a new planet, I would be famous now* (результат у теперішньому часі); *If he had not got injured, he could have become a champion* (результат у минулому); 3) речення з *wish*, де *wish* відноситься до теперішнього часу, наприклад: *I wish I lived in Paris*; та такі, де *wish* відноситься до минулого часу, наприклад: *I wish I had bought that car*. Серед речень з нереальною умовою у минулому часі розглядаються такі, у яких результат у теперішньому часі та результат у минулому часі. Термінологія та підходи до висвітлення теми *Умовний спосіб* у вищезгаданому підручнику застосовується нові, а граматичний матеріал викладається тематично і системно.

У книзі *First Certificate Language Practice* [14], яка розрахована на рівень B2, речення умовного способу розглядаються в розділах *Conditionals* та *Wishes and related forms*. Пояснення тут доволі короткі. *First Conditional* описує реальні ситуації, наприклад: *If you fall, I won't be able to catch you*. *Second Conditional* описує ситуації нереальні чи уявні, наприклад: *If you fell, you would hurt yourself*. Згадується, що форма *were* використовується замість *was* у офіційному мовленні. На позначення цих форм використовується назва *Past Simple Tense*, а сама ситуація описується як така, що стосується майбутнього часу. Уявні або нереальні ситуації в минулому описуються за допомогою *Third Conditional*, наприклад: *If John had studied more, he would have got better marks*. Згадуються також *Mixed Conditionals* – речення, у яких умова, наприклад, стосується минулого часу, а результат – теперішнього: *If you had saved some money, you wouldn't be so hard up now* [14, с.36-37].

У розділі *Wishes and related forms* пояснюється використання *I wish* – речення для побажань, які стосуються теперішнього, минулого та майбутнього часу. Згадується також речення типу *I wish somebody would do something*. *If only* позначає варіант речення з *I wish*, але вважається більш підсиленням. Є пояснення для речень з формулами *It's time...*, *I'd rather...*, *Suppose...*, *Imagine...*, наприклад: *Suppose you lost your key. What would you do?* [14, с.42-43].

У підручнику *Advanced Learner's Grammar* [11] *the Subjunctive* позначає форму інфінітива без частки *to*. Зазначається, що ця форма дієслова використовується у формальному стилі мовлення (закони, юридичні документи, інструкції, поетичні твори, непряма мова) для висловлення ідеї, що щось важливо / потрібно зробити. Альтернативною формою *Subjunctive* дієслова *be* є форма *were*, яку називають *the past subjunctive*. Вона використовується для позначення уявних дій у теперішньому чи майбутньому, а також в реченнях умовного способу [11, с.130].

Зазначається, що форми з *Subjunctive* у британському варіанті англійської мови характерні для офіційних текстів та ситуацій спілкування, у той час як форма *should+Infinitive* є формою, якій британські мовці віддають перевагу. В американському варіанті англійської мови форми *Subjunctive I* вважаються менш офіційними і частіше використовуються в мовленні [11, с.130]. Форми минулого часу використовуються для вираження нереальних / неможливих ситуацій в минулому (*the 'unreal' past*). Позитивним є те, що у вищезазначеному підручнику наголошується на стилі використання та типах документів, де можуть використовуватися певні форми. У традиційних підручниках з граматики більше звертається уваги на форми та правила їх використання, але не так багато уваги звертається на сферу використання, ось чому варто було б поєднувати ці два типи підручників та підходів до вивчення граматики англійської мови.

У підручнику *Грамматика англійського языка* [2] на позначення усіх форм дієслова умовного способу використовується термін *the Subjunctive Mood*. Терміном *the Present Subjunctive* позначаються форми інфінітива без частки *to*, який використовується на позначення дій у теперішньому чи майбутньому [2, с.134]. *The Past Subjunctive* – форми, які співпадають з формами *Past Indefinite*, при цьому форма *were* використовується для всіх осіб. *The Past Subjunctive* позначає нереальні умови, які стосуються теперішнього чи майбутнього часу у підрядних реченнях умови.

Усі решта форм дієслова в умовному способі описуються як *the analytical forms of the Subjunctive Mood*, наприклад *...proposed that pocket-handkerchief should be spread...*; *... Yates wished Bing would stop thanking him; ... that he might not see the sun set* [2, с.135]. Зазначається, що нереальна умова в підрядних реченнях теперішнього часу позначається формами дієслова у дійсному способі *the Past Indefinite*, а в минулому – *Past Perfect* [2, с.136], наприклад *... that if she had shouted aloud she would not have heard her own voice; They looked as if they were fighting for their life*. Таке пояснення є відмінним від пояснень у підручниках, де зазначається, що форми умовного способу дієслова збігаються з минулими формами дієслова у дійсному способі, але не тотожні їм [3, с.86-87].

Мета посібника *Практична грамматика англійської мови* [10] – дати студентам основи теоретичних знань структури англійської мови, удосконалити граматичні навички за допомогою комплексу мовних, умовно-мовленневих і мовленневих вправ. На позначення

Умовного способу використовується загальний термін *The Oblique Moods*, які поділяються на *Unreal Moods*, що охоплює форми *The Conditional Mood* (форми *would do / have done*), *Subjunctive II* (*were, did / had done*) та *Problematic Moods*, які включають в себе *the Suppositional Mood* (*should do / have done*) та *Subjunctive I* (*be, do*) [10, с.4-15]. Перевагою цього посібника є те, що форми дієслова в умовному способі згруповані згідно частотності їхнього поєднання в реченнях, а особливості використання цих форм даються через речення-зразки. У секції *Unreal Moods* розглядаються такі зразки речень: *if-pattern, but for-pattern, as if / as though-pattern, wish-pattern, it is time – pattern, smb had better / would rather / had rather - pattern, otherwise – pattern*. *Problematic Moods* охоплюють 6 моделей речень, наприклад: 1) *It is necessary that somebody do / should do something*; 2) *She insists that somebody do / should do something*; 3) *It is natural that somebody do / should do something*; 4) *I think it possible that somebody do / should do something*; 5) *I fear lest somebody should do / have done something*; 6) *I fear that he might have missed the bus*.

Системне викладення граматичних тем у традиційних підручниках, на нашу думку, є їхньою перевагою у випадку навчання студентів педагогічних ВНЗ, бо майбутнім учителям слід мати якнайповніші знання англійської мови як системи і структури. Разом з тим, оскільки головна мета – навчити учнів використовувати мову для комунікації, то студент повинен чітко усвідомлювати, як саме працює ця система в комунікації і для навчання учнів оптимально відбирати тільки ті елементи граматичної будови мови, які є комунікативно релевантними, щоб добитися максимального рівня розвитку іншомовної комунікативної компетенції учнів. Тому важливо також використовувати новітні підручники, у яких значна увага надається саме функціям мовних одиниць.

Отож висвітлення особливостей у підходах та використанні термінів на позначення *Умовного способу* англійського дієслова у вітчизняних та іноземних підручниках з практичної граматики, які використовуються під час формування англомовної граматичної компетенції студентів факультетів іноземних мов вищих педагогічних закладів освіти, дає підстави зробити такі висновки:

1. Підручники та посібники умовно можна розділити на два типи, залежно від того, яка при викладенні теми використовується термінологія, який обрано підхід, та коли підручник був опублікований. Підручники вітчизняних авторів та/або ті, які переважно опубліковані раніше, розглядають тему *Умовний спосіб* як частину граматичної будови мови, при цьому менше звертаючи увагу на функції такого типу речень. Часто у традиційних підручниках використовується застаріла лексика та не вистачає вправ комунікативного спрямування. У виданнях англомовних авторів, навпаки, наголос робиться на функціях та значеннях граматичних форм, але, як правило, не подається всього різноманіття умовних речень, натомість розглядаються найбільш уживані. Англомовні видання також не враховують специфіки граматичної будови мов студентів, які вивчають англійську як іноземну.

Жоден з підходів, на нашу думку, сам собою не може повністю задовольнити потреби студентів факультетів іноземних мов педагогічних ВНЗ, оскільки майбутні вчителі повинні добре орієнтуватися в граматиці англійської мови як системи, але разом з тим, мають чітко усвідомлювати комунікативну вагу будь-якого елемента цієї системи, бо навчати учнів вони будуть з позицій комунікативного підходу. Тож при навчанні студентів граматики англійської мови доцільним буде поєднання двох вищезгаданих підходів.

2. Тому при вивченні теми *Умовний спосіб дієслова* студентам факультетів іноземних мов ВНЗ не слід обмежуватися використанням тільки нових чи традиційних підручників. Викладачам належить розвивати у студентів вміння критично оцінювати навчальну літературу та робити оптимальний вибір під час свого власного опанування граматикую та навчання учнів. Студент педагогічного профілю повинен знати набагато більше, ніж просто користувач англійської як іноземної, повинен мати системні знання з граматики і, разом з тим, добре орієнтуватися у функціонуванні цієї системи з усіма її відтінками, а також оптимально підбирати засоби та матеріали для навчання граматики та згладжувати імовірні неузгодженості у термінології чи методичних підходах до формування граматичних навичок, які можна спостерігати у різних авторів підручників з граматики.

3. Під час формування та вдосконалення англомовної граматичної компетенції студентів педагогічних ВНЗ доцільно було б поєднувати підручники, які викладають граматику як систему, з іноземними підручниками-довідниками. При цьому слід обов'язково знайомити студентів з особливостями висвітлення граматичних явищ та відмінностями у термінології у різних підручниках, таким чином розвиваючи у студентів здатність критично оцінювати навчальну літературу, відбирати оптимальні підручники для досягнення навчальних цілей у конкретних умовах шкільної освіти, згладжувати певні технічні неузгодженості між різними підручниками з граматики у термінології та підходах до пояснення різних граматичних тем. Таким чином забезпечується вміння самостійного професійного розвитку та вдосконалення студентів протягом їхньої подальшої кар'єри.

БІБЛОГРАФІЯ

1. Борецька Г.Е. Методика навчання студентів-філологів граматично правильною англомовною писемною комунікації: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Київ. нац. лінгв. ун-т. – К., 2005. – 22 с.
2. Грамматика английского языка / В.Л. Каушанская, Р.Л. Ковнер, О.Н. Кожевникова и др. – М.: Страт, 2000. – 318 с.
3. Грамматика английского языка / И.А. Кобрин, Е.А. Корнеева, М.И. Оссовская, К.А. Гузеева. – М.: Просвещение, 1985. – 288 с.
4. Іванова О. В. Англомовні засоби вираження ірреальності // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Філологічні науки» / Редкол.: С. М. Ніколаєнко, (відп. ред) та ін. – К.: Міленіум, 2015. – Вип. 225.– С. 29-35.
5. Кхелілі О.І. Дослідження умовних речень у сучасних граматичних студіях // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»: збірник наукових праць / укладачі: І. В. Ковальчук, Л. М. Коцюк. – Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2015. – Вип. 58. – С.157-160.
6. Осідак В.В. Комплексний контроль рівня сформованості англомовної граматичної компетенції майбутніх філологів: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Київ. нац. лінгв. ун-т. – К., 2005. – 21 с.
7. Ганшина М.А., Василевская Н.М. Практическая грамматика английского языка. – М.: Высшая школа, 1964. – 548 с.
8. Практична граматики англійської мови з вправами. Базовий курс. За редакцією Л.М. Черноватого та В.І. Карабана. Вінниця: Нова книга, 2007. – 248 р.
9. Програма з англійської мови для університетів / інститутів (п'ятирічний курс навчання): Проект / Колектив авт.: С.Ю. Ніколаєва, М.І. Соловей (керівники), Ю.В. Головач та ін.; Київ. держ. лінгв. університет та ін. – К.: Британська Рада, 2001. – 245 с.
10. Савенко Т.В. Практична граматики англійської мови. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2010. – 172 с.
11. Foley M., Hall D. Advanced Learner's Grammar. – Harlow: Pearson Education Limited, 2003. – 384 p.
12. Karaban V.I., Chernovaty L.M. Practical Grammar of English. – Volume 2. – Вінниця: Нова книга, 2005. – 282 p.
13. Swan M. Practical English Usage. New edition. – Oxford: OUP, 1995. – 658 p.
14. Vince M. First Certificate Language Practice. 4th edn. – Oxford: Macmillan, 2009. – 344 p.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Тетяна Дацька – кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови та методики її викладання Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: проблемні питання в навчанні практичної граматики англійської мови.

УДк 378,147:001.895:811.161.2

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ МЕТОДИКИ В КУРСІ «СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА (СИНТАКСИС)»

Інна ДЕМЕШКО (Кропивницький, Україна)

У статті висвітлено проблеми застосування інноваційної методики у викладанні курсу «Сучасна українська літературна мова (Синтаксис)» у взаємодії з традиційними методами навчання, розглянуто складні випадки аналізу словосполучень, головних і другорядних членів речення, складні випадки аналізу односкладних речень. У викладанні теоретичних курсів мовознавчого циклу необхідно враховувати ідеї наукової парадигми, орієнтованої на особистість студента з його комунікативними та пізнавальними потребами, актуалізувати в сучасній мовній освіті культуро-орієнтовані підходи до навчання мови. На сучасному етапі суспільством висувуються нові вимоги до системи освіти, форм, методів, принципів навчання, що сприятиме на якісно новому рівні підготувати студентів до